

שמועות... שמועות... ותקוות המחכשות אחיזה

לחל צוללת מבלי לגרום פגיעות חיצוניות. הרוסים הגיעו מארב תתימי לזקר, אילצו אותה להישמע להוראותיהם, ולקחו אותה בשבי. ברור, כי לאף אחת מגירות אלה לא היה שמץ של הוכחה. בכל זאת המשיכו הניחושים על חלקם של הרוסים להלך לא רק ברחוב, אלא עד לדרגים הגבוהים ביותר.

★ ★ ★
כאשר שירר ראיו מוסקבה — ב" שפה הערבית — את התגובה הסובייטית הראשונה על אובדן דקר, היה בה חיוק לחששות האנטי-סובייטים. הודעה זו גינתה את תורכיה ויוון, על כי יחדות-הצי שלהן השתתפו בחיפושים אחרי הצוללת של "מדינה תוקפנית", שתורה כביכול לטמיהן של מדינות אחרות.

אנשיים ותיקים נדמו מעמדה זו של הרוסים, שכן כאשר מדובר בחיפושים אחרי ניצולים, לא יכולים לעמוד שום נימוקים של איבה. בצי הבריטי, למשל, קיימת הוראה, כי מפקד אונייה חייב לעשות הכל — עד כדי סיכון אונייתו — כדי להציל אנשים בלבים. אפילו אויבים.

אם הרוסים לא נענו לבקשת האנגלים להצטרף לחיפושים, ואפילו גינו את המחסים — אמרו הספקנים — האין זו הוכחה כי בעצמם טבעו את דקר?

★ ★ ★
אפשר היה לצפות, כי כאשר תבוא הודעה רשמית של מפקדת חיל-הים על אובדן הצוללת, ייפסק לפחות חלק מן השמועות. אפשר היה להניח, כי כל עוד לא נמצאו עקבות דקר, היו נמשכים רק הניחושים על הגורם לאובדנה. אבל על עצם אובדנה ואובדן חיי-ציחתה — לא היו ממשכים להתחבא.

הודעת חיל-הים, כי דקר רק "נעדרת", לא יכלה לשים קץ לניחושים. הודעתה של שר הבטחון, כי עוד ייתכן איזשהו נס — רק הוסיפה חומר-גלם חדש לחרושת הניחושים.

מדוע ירצה מישהו לעשות זאת? מה ה' הגיון בתעלול מטורף ממין זה? גם לכך מצאו מפיצי-השמועות תשובה. הם אמרו: רצו ליצור פאניקה, שתאפשר לי-אמריקאים להכניס כוח מוגבר של הצי השישי לאגן המזרחי של הים התיכון. כאילו זקוקה אמריקה — או כל מעצמה ימית אחרת — לעילה או להרשאה כדי לי-היכנס לים-התיכון.

★ ★ ★
מועיה אחרת נזונה מהודעה של מטה נאט"ו באירופה, בה הובעה ההשערה כי הצוללת הצרפתית מינרב טובעה על-ידי גורם עויין (כלומר; הרוסים) בטעות. לפי גירסה זו ידעו הרוסים כי בים התיכון צריכות להימצא שתי צוללות ישראליות.

ב" עימיו שמעתי את הטלפון מצלצל במטה חיל-הים, והקצין התרוץ מקבל את ההודעה ממשרד ראש-הממשלה. המדבר היה קצין בכיר בחיל-הים. הוא המשיך: "על הקו היה אהרון כידן, יועצו של ראש-הממשלה."
מה רצה כידן?

לדברי אותו קצין; להעביר למטה-החיפוי שים בקפריסין את המקום המדויק, ש' פאראפסיכולוג אחד ציין אותו כמקום בו אבדה דקר.
כידן עצמו הכחיש את הסיפור. המעשייה המשיכה להתגלגל ולמצוא אונייים קשובות.

★ ★ ★
ה לא נאמר על אובדנה של דקר? איזה שמועה לא מצאה אחיזה בלב ה' רבבות שחיפשו פיתרון לתעלומה?

.. דקר" לא נבדאה? הרוסים לבדו אותה?

אחרי שטיבעו את דקר חשבו כי מינרב היא דולפין — וטיבעו גם אותה. "הגירסה הרוסית" היתה העיקשת מכולן. כאשר העירו המומחים, שלא ייתכן טיבוע צוללת מבלי שזו תשאיר סימנים כלשהם, העלו אנשי-החיפושים כמה אפשרויות דמיוניות:

- הרוסים פיתחו מכשיר טודי, בעל כוח מנגני, המסוגל למשות את הצוללת מהים ולקחת אותה בשבי.
- הרוסים הפעילו גשק חדש, המסוגל

השמועה המקיפה ביותר נזונה מברואה של הצוללת דולפין לחיפה. לפני שנכנסה לנמל, לא פורסמה שום הודעה על קיומה של צוללת זו, ועל רכישתה באנגליה יחד עם דקר.

כאשר הופיעה לפתע הצוללת — שהיא אחות-תאומה של דקר — נמצא מי שאמר; בעצם, לא היו שתי צוללות, כי אם אחת בלבד. דולפין היא דקר. השלט הוחלף בלב-י-עלידי אנשי-ציחת.

ההפלגה הארוכה לנמל-הבית החלה, ב' רובה על הים, בתוך סערות. חנייה קצרה בגיברלטאר לקבלת אספקה — והלאה, לים התיכון. תניו יצאה לדרך, לקטע האחרון וה' ארוך ביותר של מסעה.

מלבד הרוחק, לא היה מה להתלונן. היה מצב-רוח מרומם, ובסך-הכל היו החיים הר' בה יותר קלים מאשר בהפלגות-האימונים שעברנו. הטבה, מנחם, שהיה קצין בצבא הפולני, עשה נפלאות. גודל המיטבה היה בערך מטר על מטרו-חצי, אבל בכל שעות היום והלילה יכולנו לקבל אוכל חם.

הבעייה החמורה ביותר היתה — חוסר האפשרות להתרחץ. כי בצוללת אין אמבטיה ואין מיקלחת. יש אומנם מים חמים, אבל קשה להשתמש בהם. היה חשש חמור, ש' כאשר נגיע ארצה, לא ירצה איש לחבק אותנו מחשש הסירחון. לכן נטל על עצמו ה' ה' של הצוללת, מנשה שחר, תפקיד שאינו כחוב בשום פקודת-קבע של ה' מסכ"ל: לרחוץ את אנשי הצחת אחד אחרי השני.

התפסנו וירדנו לפי תור לחלל-המשא' בות, ליד המיטבת. זהו חור של חצי-מטר על מטר, מתחת לריצפה, בו מותקנת מש' אבה הידראולית. ניצבנו על צינורות המש' אבה, והרס"ר שפך דלימים לאיש. התהליך נמשך חצי יום, ובסופו היינו מוכנים לפג' שה עם הבית. נעשתה הגרלה מי יהיה ב' תורנות בערב הראשון, כי איש לא רצה לקחת על עצמו להטיל תפקיד אחרי העדרות של למעלה משנה.

★ ★ ★
הדייגים
בטנזוריה
נכהלו
גענו לחופי הארץ יומיים לפני ה' מועד שנקבע לכניסה לנמל. הפלגנו מול החוף בצלילה, כשהצחת מתחלף בהס' תכלות בפריסקופ. זוהי חתייה מיוחדת, כש' הנוף נישקף מגובה נמוך. לעיתים בא גל ומכסה את הפריסקופ.

מול טנטורה ראינו ספינת-דייג ישראלית, ששה לתומה. יוסקה ניתט את הצוללת אל פול חרטומה של ספינת-הדייג, והורה לע' לות אל פני המים. הספינה נתקפה בהלה,

לה מה לחזור לנמל. כאשר הגענו לבל-פאסט, היה הצחת תשוש כל כך, שחלק קטן בלבד ירד לחוף — וגם אלה מיהרו לחזור לישון.

יוסקה הוא איש יבש, שהתפקיד דוחק אצלו הצירה כל שיקול או רגש אחר. הוא דרש הרבה מהצחת — אבל ידענו שהוא רשאי לדרוש הרבה, כי היה ראשון לתת את חלקו. סיפורו עליו, ששלח חייל למחבוש ל-35 יום, מכיוון שהיה משוכנע שתפקידו חייב אותו לעשות זאת. אבל אחרי ששלח אותו למחבוש, נסע לבקר אצלו. כי גם זאת חייב אותו תפקידו, כמפקדו של האיש: לר' אות מה שלומו.

ידענו כולנו, שהוא אבי שיטת הצוללות. הוא חלם על כלי זה, כנראה עוד בתקופת היותו בפלמ"ח. הוא אשר סבר, שלא די בצוללים ובחבלנים — אשר טוח פעולתם מובל — אלא יש לתת לחיל-הים גם כלים מודרניים.

★ ★ ★
מפקד קפדן וקרירות

סגנו כמפקד תניו, יעקב רענו, היה טיפוס שונה לחלוטין. עם שהיה קפדן כמורה, הירשה לעצמו חש-הומור וגישה פתוחה יותר לאנשיו. כך, למשל, אני זר' כר הפלגה בים טוער מאוד. אחד מאנשי-הצחת היה צריך לעלות למשמרת-הצפית על הגשר. "איזה ים למעלה?" שאל, ורענו השיב, בלי להניד עפעף: "הים התיכון."

המפקד סא"ל יוסף דרוך, מפקד הצוללת הישראלית ה' ראשונה, איש הקומנדו הימי, שרבים רואים בו את אביה של שיטת הצוללות הישראלית.

הוא היה קריר לא פחות מדרור. פעם, בהיותו קצין-משמרת, ביצענו צלילה. לפתע איבדה תניו את שיווי-מיסקלה, והחלה צר' לתת כוחית חדה ובמהירות לעומק. הוא הורה לנושף במיכלים הקדמיים, כדי ליישר את הצוללת. הפקודה בוצעה — אך הצוללת המשיכה לצלול. הוא טפח על כתפו של רבי-הסמלים ואמר לו: "יפה עשית, עכשיו נושף במיכלים מספר שניים."

הפקודה בוצעה — והצוללת המשיכה עדיין לצלול. יענקלה חיך, בתן בשקט פקו' דה לנושף במספר שלוש. וכן הלאה. עד שעלתה הצוללת לפני המים. אף שניה של מתח, של אובדן-עשתונות. בטחון שהרביק כל מי שעמד לידו.

קשה לתאר שאדם זה לא הצליח להעלות את הצוללת שלו, ושהוא עכשיו לכוד ב' תחתית הים, עם אנשיו.

★ ★ ★
כודנו מסריזים

אימונים נמרז. תניו הוכרזה כ' אוניית-מלחמה כשירה לשירות פעיל. עזבנו את פורטסמות בפעם האחרונה. על הרציף עמדו נציגי השירות, המדריכים הבריטיים — ותיכר נצרותינו הפנוליות. המתיחות בבכי.

שניים שלא חזרו כפי שצולמו בהגיעם ארצה, בשנת 1959, עם תניו. רס"ר ניסיו כחן, בשודר לבן של צוללת, מחבט את אשתו. משמאל: רס"ן יעקב רענו. שניהם נעלמו עם דקר, כהן כרסיר שלה ורענו כמפקדה.